

LOUNAIS-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS
SYDVÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

TEHO:a maatalouden vesiensuojeluun Lounais-Suomessa

Pirkko Valpasvuo-Jaatinen
Lounais-Suomen ympäristökeskus

Lounais-Suomen ympäristökeskus / Esittäjä
1.4.2009, 2009

Lounais-Suomen maatalous on voimaperäistä ja vireää

- Maanviljelyssä 450 000 peltohehtaaria (n. 20% koko maan peltoalasta).
- Peltoalan osuus maa-alasta vaihtelee vesistöalueittain n. 18 – 40 % välillä.
- Peltojen ravinteisuus hyvin korkea (P-luku >20 mg/l noin 23% pelloista)
- Maalajit savea ja hiesua, kaltevia rantapeltoja paljon, myös tulva-alueita

-
-
- **Tilat suurenevät, lukumäärä vähenee, tuotanto erikoistuu ja keskittyy**
  - Aktiivitiloja noin 11 000, keskipeltoala suurenee jatkuvasti: Varsinais-Suomessa > 41 ha, Satakunnassa > 33 ha.
  - Kotieläintalous sika- ja siipikarjavaltaista, suuret tuotantoyksiköt keskittyneet alueellisesti Vakka-Suomeen ja Kaakkois-Satakuntaan.
  - Lanta, sen kuljetus ja hyödyntäminen suuri ongelma. Vain vähän uusia innovaatioita, biokaasu ym. laitoksia.
  - Eläinsuojien luvitus ei ohjaa alueellisesti

-
-
- **Lounais-Suomi on alueellinen maatalouden vesiensuojelun edistäjä**

- Kiinteä yhteistyö maataloustahojen kanssa jo kauan aktiivisen toiminnan keskeinen perusta
- Paljon yhteisiä kehityshankkeita, **tulosta on syntynyt:**
  - > **Suojavyöhykkeitä** jo noin 50% tarpeellisista esim Aurajoen ja Paimionjoen valuma-alueilla, kymmeniä **kosteikkoja**
  - > **Satoja luonnon monimuotoisuus-** ja **perinnebiotooppikohteita** hoidetaan erityistuella
  - > **Lannan käyttöä** tehostettu, erityistuet apuna
  - > **Talviajan kasvipeitteisyys** lisääntynyt huomattavasti

-
-
- **Maatalouden vesiensuojelu vuosi
vuodelta tärkeämpää**
  - Kaikesta työstä huolimatta suurin osa vesistöistä välttävässä tai tyydyttävässä (hyvää huonommassa) tilassa
  - Saaristomeri yhä maatalouden hot spot
  - Kriittisiä alueita mm Säkylän Pyhäjärvi, Kokemäenjoki ja Loimijoki
  - Viime vuosina syys- ja talvisateiden myötä mereen joutunut ennätysellisiä ainevirtaamia

-
-
- Kohdennus ja tehokkuus välttämättömiä

- Tehoa ja kohdennusta on toteutettu yleissuunnittelun ja aktiivisen neuvonnan kautta.
- Hyväkin toimenpide on tehokas ja vaikuttava vain oikeassa paikassa ja oikein toteutettuna.
- Tilakohtaiset toimet osaksi laajempia kokonaisuuksia.
- Vesienhoidon suunnitelmat ja toimenpideohjelmat valmistumassa, maatalous niissä tärkeä ja haasteellinen alue

-
-
- **TEHO kehittää, kokeilee ja edistää aktiivisesti maatalouden vesiensuojelua**

- **Toimintakausi:** 2008-2010
- **Rahoitus:** YM ja MMM
- **Toteutus:** LOS, MTK Varsinais-Suomi ja MTK-Satakunta
- **Nyt täydessä vauhdissa:** Yli 120 tilaa jo mukana, niistä 36 % kotieläintiloja, luomutiloja 13%
  - Varsinais-Suomi 61%, Satakunta 39%
  - Eurajoen valuma-alue 24 %
  - Kaakkois-Satakunta 14 %
  - Aurajoen valuma-alue 46 %
  - Vakka-Suomi 16 %

Etsitään tihentymäalueita

Hevostilojen osio käynnistymässä

TEHO:n tavoitteet

- Saada nykyiset ympäristötukijärjestelmän toimet tehokkaasti käyttöön hyödyksi
- Uusien vesiensuojelukeinojen kehittäminen ja kokeilu
- Bioenergian tuotanto ja energiakasvien viljely vesiensuojelukeinona
- Uuden ympäristötuen sisällön valmistelu käytännön tasolla, viljelijöiden ja paikallistoimijoiden kanssa
- Mukana oleville tiloilla laaditaan yhteistyön tuloksena ympäristönsuojelun käsikirja.
- Käsikirja kuvaa tilan ympäristöarvot, tehdyt toimet ja kehittämiskohteet

-
-
- TEHO:n toiminta ulottuu pelloilta ojaan ja sieltä vesistöön, mukana myös talousselvitykset
  - Tiloilla tehdyissä kokeiluissa arvioidaan toiminnan tehokkuus ja taloudellisuus, ympäristövaikutus
  - Pelloilla mitataan ravinteita, kosteutta, vesitalouden toimivuutta, maanrakennetta ja kasvukuntoa
  - Vesiensuojelutoimien tehoa mitataan (kosteikkoja, säätösaloja, suojavaohtyhykkeitä)
  - Ojavesien, pohjavesien ja vesistöjen tilaa seurataan
  - Jo olemassa olevan havaintotyön tukena käytössä yksi siirrettävä automaattimittari sekä juuri käyttöön tulossa 5 uutta laitteistoa jatkuvaan seurantaan: Aurajokeen 2 kpl, Savijoki, Loimijoki, Eurajoki

TEHO luo sisältöä vesienhoitotyöhön ja uusia alueellisia ja paikallisia työkaluja

- Nykykäytännön mukaiset toimet ja lisätoimenpiteet ovat välttämättömiä ja toteutettava kiireesti ja kohdennetusti
- YM:n hankeryhmä tiimeineen (maatalous yksi niistä) valmistelelee toteuttamisohjelmaa
- Ohjauskeinojen, rahoituksen ja uusien toteutuskeinojen sekä työtapojen tarve on huutava
- Valtakunnallisen kehittämisen rinnalle tarvitaan käytännön kokeiluja ja toimijoiden kanssa yhdessä tehtyä valmistelua
- TEHO tiloineen ja sidosryhmineen on valmis toimintaympäristö myös pidemmän ajan selvityksille

Suunnitelmista siirryttävä nopeasti myös tehokkaaseen toteutukseen

- Tiedot, taidot ja uudet työtavat on saatava liikkeelle.
- Vain käytännön läheisellä ja alueellisella työllä varmistetaan, että on tahtoa toteuttaa nopeasti ja monipuolisesti maatalouden kuormitusta vähentävät toimenpiteet.
- Käytännön läheisellä kokeilulla saadaan esimerkiksi ympäristöarvokauppa sekä muut ns. Sailaksen työryhmän ideat nopeasti käyttöön
- TEHO:n tulokset levitetään valtakunnallisesti heti käyttöön. TEHO:n käynnistämät vesistö- ja kustannusvaikutusten arvioinnit ja vaikutusten seuranta hyvä pohja myös pidemmän ajan selvityksille.

-
-
- **Vesiensuojelun tavoitteet saavutetaan hitaasti, siksi toimenpiteillä on kova kiire**
  - Toimenpiteiden toteutus on monin tavoin jo käynnissä.
  - Lounais-Suomessa voidaan maatalouden kuormitusta vähentää vesistöalueesta riippuen 10-40% vuoteen 2015 mennessä.
  - Osa vesistöistä saavuttaa hyvän tilan vuoteen 2021 mennessä.
  - Kuormitetuimmat vesistöt ovat hyvässä tilassa vasta 2027.
  - Lisäpuhtia ja ohjauskeinoja siis tarvitaan.

Kiitos!

Muistakaa seurata Tehon kotisivuja

- <http://www.ymparisto.fi/teho>